

Volební kampaň 2006 a postoj k EU

20.února 2006

S nadsázkou lze konstatovat, že není-li země právě ve válečném stavu nebo na jeho samém pokraji, zahraničně-politické otázky nejsou tím hlavním, co by občany nejvíce zajímalo. A tedy podle čeho by se rozhodovali, které straně odevzdat hlas ve volbách. Teprve v případě krizové situace mohou otázky spojené se zahraniční politikou spoluvytvářet vítězné či naopak poražené volební strategie. Příkladem takové výjimečné situace bylo zneužití odporu německé veřejnosti proti americké invazi do Iráku vládnoucími sociálními demokraty a zelenými při volební kampani v roce 2002. Tato sázka jim vyšla stoprocentně a obě strany zvrátily nepříznivý trend volebních preferencí. Jelikož žádnou takovou mezinárodně politickou krizi nyní patrně zažívat nebudeme, dá se předpokládat, že evropské otázky budou v kampani okrajovou záležitostí. Toto konstatování by nemuselo platit pouze tehdy, kdyby se politici jedné vládní či opoziční strany dopustili nějakého zásadního evropského faux pas. A to takového rozsahu a v tak nevhodnou dobu, že by již nedokázali svá selhání odčinit. Zároveň by se však tohoto selhání musela šikovně chopit nejen média, nýbrž i některá z konkurenčních stran. Přetavení v opravdu relevantní volební téma by ale ani tak nebylo zaručené. Strana by totiž musela uměle vyvolat poptávku po takové sporné otázce a zároveň ji také sama uspokojit. Tento scénář se ale nedá očekávat. Na to jsou čeští politici již příliš velkými profesionály. Navíc některá uskupení svůj „evropský“ potenciál již promrhala (Nezávislí), jiná mají negativní zkušenosti z let minulých (ODS).

„Evropské“ otázky budou proto hrát pouze roli jednoho z mnoha kritérií pro rozhodování mezi stranami, které jsou si názorově blízké a dělí je pouze programové „nuance“. Takové rozhodování se bude týkat skutečných politických fajnšmekrů nebo osob závislých na „evropském“ kursu země, pravidelně sledujících dění. Tedy odhadem desetin, možná jednotek % voličů. Takový proces přelévání hlasů může probíhat mezi středovými voliči, a to jak směrem doprava, tak doleva.

Pravděpodobně se tak znovu potvrdí celoevropský trend posledních několika let. Namísto mnohými očekávané evropeizace národních scén dochází spíše k nacionalizaci evropských otázek. Nejlepším příkladem toho byl krach tzv. evropské ústavy v referendech ve Francii nebo Nizozemsku. Zvláště ve Francii bylo hlasování voličů především vyjádřením názoru na vládnoucí gaullisty v čele s prezidentem Chiracem než hlubokou reflexí evropské integrace.

Závěrem nutno konstatovat, že předpokládaný nízký vliv evropských otázek je velmi pozitivní. Stává-li se totiž zahraniční politika klíčovou národní otázkou, nevěstí to nic dobrého. Aktivizují-li pak evropské problémy občany k volbě extrémů, je to příznak selhání celé politické elity. A to si nikdo soudný v naší zemi přát nemůže.

Ladislav Mrklas
Ředitel CEVRO, politolog

Evropské noviny